

Programmabegroting 2020

(alleen de onderdelen “Inleiding” en “Financiële positie”)

Versie voor behandeling college 24/09/2019

Corsanummer 19bij11353

INLEIDING

Overbetuwe is een bloeiende gemeente, waar inwoners tevreden zijn over de inzet van de gemeente. Onze inzet is gericht op verbeteringen in en het bevorderen van de fysieke en sociale leefomgeving. Ook willen we passende zorg leveren aan inwoners die dat nodig hebben en is duurzaamheid voor ons een belangrijk thema. En dit alles bij een meerjarig sluitende begroting!

De financiële positie van veel Nederlandse gemeenten staat onder druk. De decentralisatie van met name de Jeugdzorgtaken en de daarbij horende rijksvergoeding voor deze nieuwe taken bleek niet in evenwicht. Ondanks een extra compensatie van het Rijk zijn veel gemeenten gedwongen om fors te snijden in de gemeentelijke taken teneinde de kosten van de decentralisaties te dekken.

Gelukkig zijn heroverwegingen in Overbetuwe niet nodig. We zijn er trots op een structureel sluitende begroting te presenteren waarin zowel de nieuwe lasten uit de Kadernota (PNL's) als de extra lasten voor de Jeugdzorg zijn opgenomen. Het gevoerde financiële beleid van de afgelopen jaren, maakte onze financiële positie robuust genoeg om deze lasten op te vangen.

Het verwerken van deze lasten heeft uiteraard wel een impact op onze begrotingspositie. Structureel gezien zijn onze begrotingsoverschotten lager dan voorzien. Daarnaast neemt de omvang van ons eigen vermogen aanzienlijk af aangezien we vanuit de algemene reserve een nieuwe bestemmingsreserve voor het Sociaal Domein vormen om de extra lasten van het sociaal domein te dekken.

Vanuit het principe "goed rentmeesterschap" blijven we inzetten op een gezonde financiële positie. Wij zullen ons dan ook inspannen om onze financiële positie, zowel structureel als incidenteel, gezond te houden. De opties hiervoor werken we uit in de Kadernota 2021.

FINANCIËLE POSITIE

Algemeen

In de dit hoofdstuk schetsen wij op beknopte wijze het financiële beeld voor de periode 2020-2023. De indeling van dit financiële hoofdstuk is als volgt.

Allereerst informeren we u over de omvang van de begrotingssaldi 2020 tot en met 2023 en lichten we toe wat de afwijkingen zijn ten opzichte van de Kadernota 2020. Vervolgens geven we u inzicht in de extra kosten van het Sociaal Domein en de wijze waarop we deze lasten de komende vier jaar terug willen brengen en dekken. Na de verwachte ontwikkeling van de algemene reserve vindt u de gehanteerde uitgangspunten en tot slot een recapitulatie.

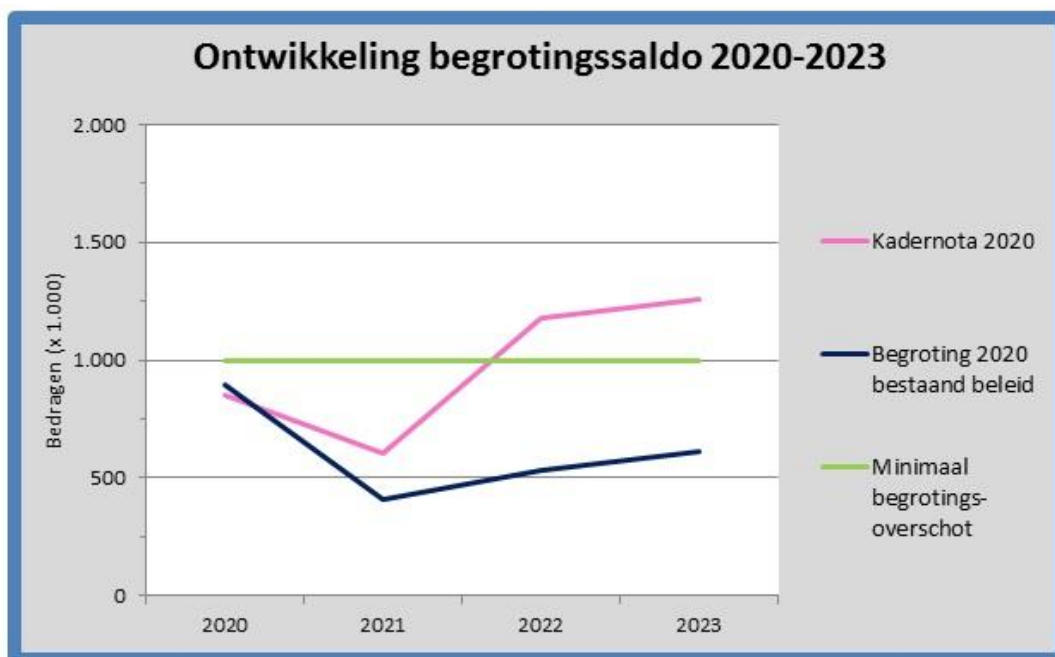
Begrotingssaldi 2020-2023

De begroting 2020 heeft een overschot van € 0,9 miljoen. In de jaren daarna schommelt het overschot tussen ca. € 0,4 miljoen en € 0,6 miljoen.

Voor de zomer stelde u de Kadernota 2020 vast. Uit onderstaande tabel blijkt dat het huidige begrotingsresultaat voor 2020 nagenoeg gelijk is aan wat we voorzagen bij de Kadernota. De verwachte resultaten voor 2021 en met name 2022 en 2023 zijn echter aanzienlijk lager dan in de Kadernota.

(bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Begroting 2020-2023	+ 895	+ 408	+ 534	+ 609
Kadernota 2020	+ 850	+ 606	+ 1.180	+ 1.260
Verschil t.o.v. de Kadernota	+ 45	- 198	- 646	- 651

(saldi van de voorgaande jaarschijf werken telkens door in volgende jaarschijf)

Deze verschillen zijn als volgt te verklaren.

Voordelen	2020	2021	2022	2023
- hogere algemene uitkering t.g.v. meicirculaire 2019	497	386	99	220
- afvalverwijdering	363	363	363	363
Totaal voordelen	860	749	462	583
Nadelen	2020	2021	2022	2023
- prijsstijgingen	244	244	244	244
- cao ontwikkelingen	200	292	388	489
- Tussenrapportage 2-2019 en 3-2019	241	241	241	241
- hogere lasten verbonden partijen	34	134	234	334
- diverse kleinere afwijkingen	96	36	1	-74
Totaal nadelen	815	947	1.108	1.234
Verskil met Kadernota 2020 (saldo voor- en nadelen)	+ 45	- 198	- 646	- 651

Hieronder een korte toelichting op de belangrijkste afwijkingen.

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing

De uitgaven op het taakveld afvalstoffenheffing stijgen door formatie-uitbreiding, hogere verwerkingslasten en de uitkomsten van een nieuwe aanbesteding. Naast de directe lasten rekenen we bij 100% kostendekkendheid ook een deel van de gemeentelijke overhead (gekoppeld aan de formatie) en de BTW (gekoppeld aan de uitvoeringskosten) toe aan het tarief. De hogere uitgaven op het taakveld leiden tot hogere toerekening van overhead en BTW en dit heeft een positief effect op het begrotingssaldo.

Prijsstijgingen

In de Kadernota was voor prijsstijgingen structureel € 138.000 opgenomen. Deze "afwijking op de nullijn" werd de afgelopen jaren gehanteerd voor de prijsstijgingen. Tijdens het opstellen van de begroting 2020 bleek dit bedrag ontoereikend. De krapte op de markt in het fysiek domein en de stijging van onze omzet door de nieuwe taken Sociaal Domein vragen om een andere visie op het ramen van prijscompensatie. Voor 2020 hebben we de noodzakelijke prijsstijgingen in de begroting verwerkt. De prijsstijging in de jaren 2021 en verder ramen we voorsnog overeenkomstig de Kadernota.

Afwijking Programma Nieuwe Lasten t.o.v. de Kadernota

We hebben het PNL 2020-2023 (**bijlage I**), ten opzichte van de Kadernota, op een aantal onderdelen aangepast. Het gaat om de volgende aanpassingen:

- *Veilig oversteken Ceintuurbaan*
Op grond van aangenomen amendement A1 bij de behandeling van de Kadernota 2020 is een investeringsbudget van € 50.000 opgenomen in jaarschijf 2020.
- *Bronzen beeld generaal Sosabowski*
Op grond van aangenomen amendement A2 bij de behandeling van de Kadernota 2020 is een eenmalig budget van € 20.000 opgenomen in jaarschijf 2020.

- *Eerste proefjaar knuffelbijen*
Op grond van aangenomen amendement A7 bij de behandeling van de Kadernota 2020 is een eenmalig budget van € 10.000 opgenomen in jaarschijf 2020.
- *Ontwikkeling locaties woonwagendplaatsen*
Op grond van aangenomen amendement A6 bij de behandeling van de Kadernota 2020 zijn de investeringsbedragen in jaarschijf 2020 en 2021 vervangen door een pm-bedrag.

De totale structurele lasten per jaarschijf van het PNL bij deze Programmabegroting zijn afgerond als volgt:

2020	€	1.346.000
2021	€	782.000
2022	€	259.000
2023	€	965.000

Naast bovenvermelde structurele bedragen wordt er via het PNL 2020-2023 per saldo € 2.554.000 aan middelen uit de algemene reserve gehaald. Voor diverse rioleringsprojecten wordt er in de jaren 2020-2023 voor ca.€ 0,9 miljoen over de voorziening riolering beschikt.

Sociaal domein

We hebben een aantal stappen gezet om de tekorten op met name de Jeugdzorg beheersbaar te maken. De ontwikkeling van Overbetuwe SAMEN is hierbij een belangrijke stap, maar ook de nieuwe regionale aanbesteding voor de Wmo en de Jeugdwet, maatregelen ten aanzien van informatievoorzieningen en bedrijfsvoering, en het ombuigen van maatwerkvoorzieningen naar het versterken van voorliggende mogelijkheden. Deze stappen zijn vertaald in de begroting. Sommige korte termijn maatregelen, maar ook de voorbereiding op Overbetuwe SAMEN vragen een extra investering.

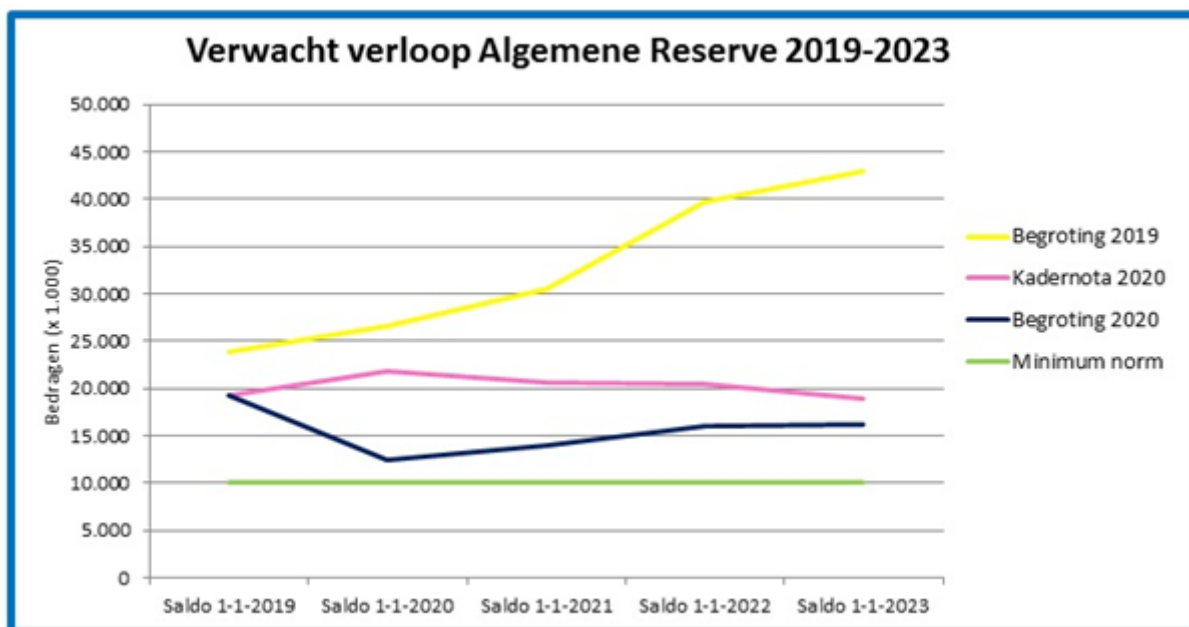
De geactualiseerde raming van de kosten, de besparingen en de inzet van de toegezegde rijksvergoeding van het rijk voor de Jeugdzorg, leidt tot het volgende plaatje.

(bedragen x € 1.000)	Extra budget	Besparing	Meicirc. 2019	Inzet reserve
jaarschijf 2020	3.625	300	833	2.492
jaarschijf 2021	3.215	250	860	2.105
jaarschijf 2022	3.215	750	0	2.465
jaarschijf 2023	3.215	1.250	0	1.965
Totaal	13.270	2.550	1.693	9.027

De inzet van een reserve voor de extra lasten Sociaal Domein geeft ons de tijd voor het structureel terugdringen van de tekorten. Het is toegestaan om eenmalig het surplus van de algemene reserve in te zetten voor de dekking van deze kosten, zonder dat dit ten koste gaat van het structurele begrotingsevenwicht. Door de kosten vooralsnog te dekken uit een reserve ontstaat er tijd om binnen vier jaar het tekort terug te brengen of alternatieve dekking te vinden.

Ontwikkeling van de Algemene Reserve

Het verloop van de algemene reserve is in onderstaande tabel weergegeven. De bedragen zijn x € 1.000). Ten opzichte van de begroting 2019 zien we een behoorlijke daling als gevolg van lagere begrotingsoverschotten en de onttrekking voor de vorming van een nieuwe bestemmingsreserve Sociaal Domein.

Jaar (op 1-1)	Minimum	Begroting 2019	Kadernota 2020	Actuele prognose
2019	10.000	23.937	19.335	19.335
2020	10.000	26.613	21.760	12.448
2021	10.000	30.582	20.715	13.957
2022	10.000	39.751	20.403	16.039
2023	10.000	42.951	19.011	16.146

Een specificatie van de mutaties van de algemene reserve vindt u als bijlage.

In de Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing geven wij een toelichting op de ontwikkeling van het eenmalige en structurele weerstandsvermogen. De conclusies zijn:

Het incidentele weerstandsvermogen (verhouding tussen eenmalige risico's en eenmalige weerstandscapaciteit): **voldoende**

Het structurele weerstandsvermogen (structurele risico's t.o.v. structurele weerstandscapaciteit): **ruim voldoende**

Uitgangspunten van deze begroting

Voor de becijfering van een nieuw meerjarenperspectief maken we een inschatting van de financiële ontwikkelingen. Belangrijke onderdelen zijn de ontwikkeling van de lonen, prijzen, bijdrages aan samenwerkingsverbanden, rente en algemene uitkering.

In deze begroting hanteren we hiervoor de volgende uitgangspunten:

Uitgangspunten:	2020	2021-2023
Loonontwikkelingen	Cao akkoord 2019	2,5%
Prijzontwikkelingen	Op basis van contracten	Afwijking nullijn (€ 138.000)
Samenwerkingsverbanden	Op basis van begroting samenwerkingsverband	2%
Rente	2%	2%

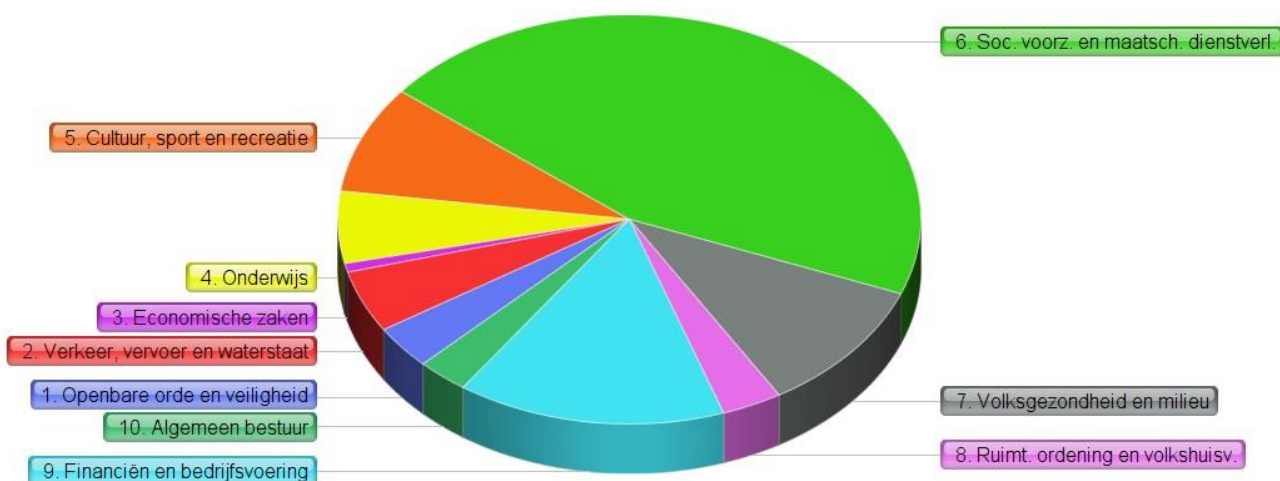
Algemene uitkering	Meicirculaire 2019	Meicirculaire 2019
Verhoging OZB, overige heffingen en huurinkomsten	2,5%	1,5%
Afvalstoffenheffing en rioolrecht	100% kostendekkend	100% kostendekkend

Recapitulatie

Hieronder is een recapitulatie opgenomen met de uitgaven per programma en de belangrijkste inkomsten voor de gemeente in 2020. Per saldo is er sprake van een begrotingsoverschot van afgerond € 895.000.

In 2020 wordt bijna € 105 miljoen uitgegeven aan de tien programma's en bijbehorende projecten. In onderstaande tabel ziet u hoe dat bedrag over de verschillende programma's wordt verdeeld.

UITGAVEN 2020	
1. Openbare orde en veiligheid	3.500.000
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	5.000.000
3. Economische zaken	700.000
4. Onderwijs	5.800.000
5. Cultuur, sport en recreatie	8.700.000
6. Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	46.200.000
7. Volksgezondheid en milieu	10.700.000
8. Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	3.400.000
9. Financiën en bedrijfsvoering	15.200.000
10. Algemeen bestuur	2.900.000
Totale uitgaven programma's en bijbehorende projecten	102.100.000
Diverse overige lasten (onvoorz., inning belast., stort. Reserves)	2.700.000
Totaal uitgaven	104.800.000

Tegenover bovenstaande uitgaven staan uiteraard ook inkomsten. In onderstaande tabel is een specificatie opgenomen van de belangrijkste inkomstenbronnen in 2020.

INKOMSTEN 2020	
OZB	7.600.000
Afvalstoffenheffing	5.200.000
Rioolheffing	2.200.000
Huuropbrengst accommodaties (o.a. De Helster)	1.200.000
Uitkeringen gemeentefonds	58.400.000
Uitkeringen sociaal deelfonds	7.600.000
Rente eigen en vreemd vermogen	900.000
Leges (o.a. bouwvergunningen, APV)	1.700.000
Doeluitkeringen Rijk (o.a. WWB)	8.400.000
Precariobelasting	300.000
Onttrekkingen uit reserves	5.100.000
Diverse overige baten (incl. begrotingsoverschot € 895.000)	7.100.000
Totaal inkomsten	105.700.000

